

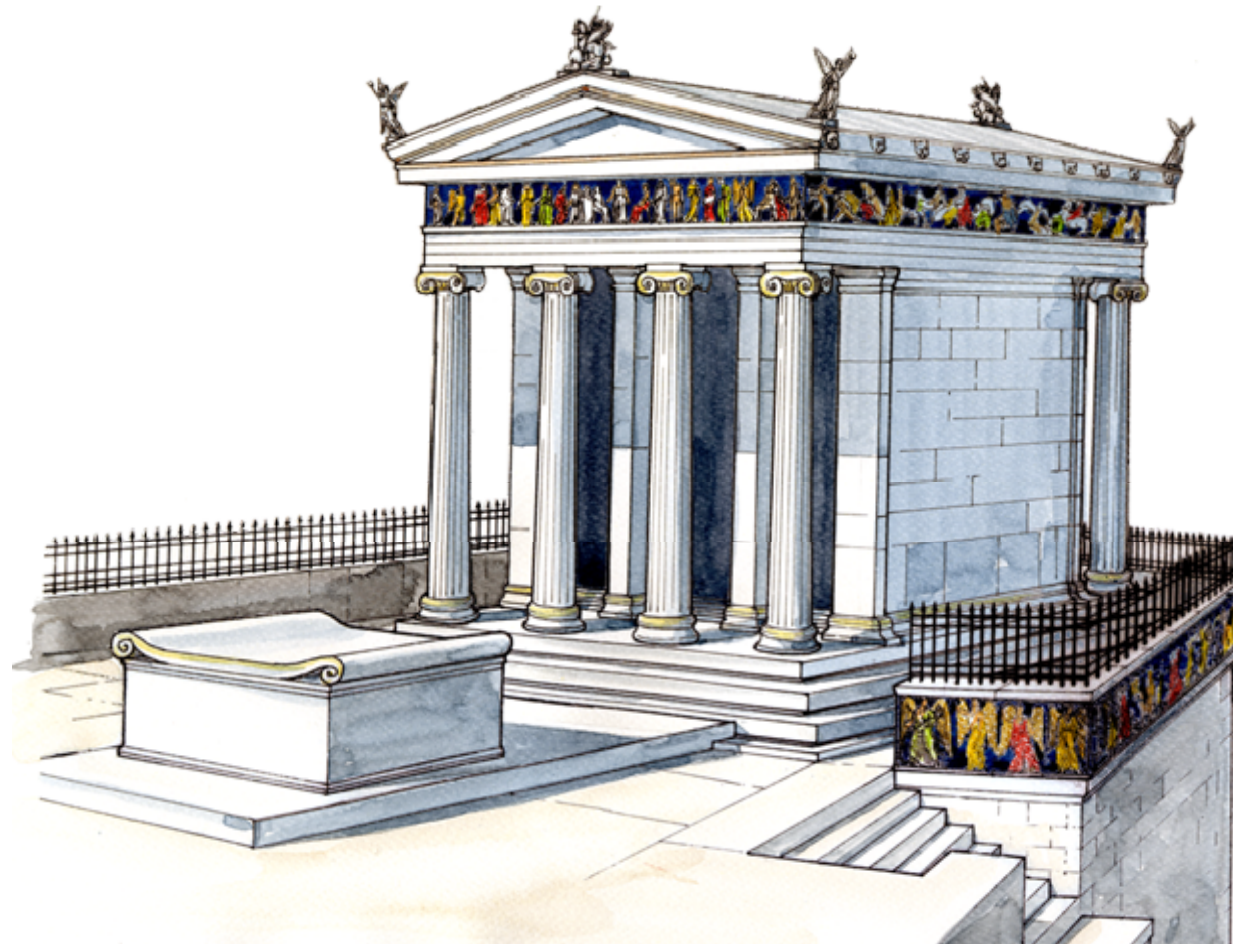
Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

Η λειτουργία του ναού

- Όπως φανερώνει και η ονομασία του (το «ναός» προέρχεται από το ρήμα «ναίω» =κατοικώ), ο αρχαίος ναός λειτουργούσε ως η κατοικία του θεού, αφού στέγαζε το άγαλμα μίας ή περισσότερων θεοτήτων.
- Το άγαλμα αυτό το τοποθετούσαν στο βάθος του ναού, πάνω στον κατά μήκος άξονα του κτηρίου.
- Οι πιστοί συγκεντρώνονταν όχι μέσα αλλά στον περιβάλλοντα χώρο έξω από το κτήριο του ναού, όπου βρισκόταν και ο βωμός των θυσιών.

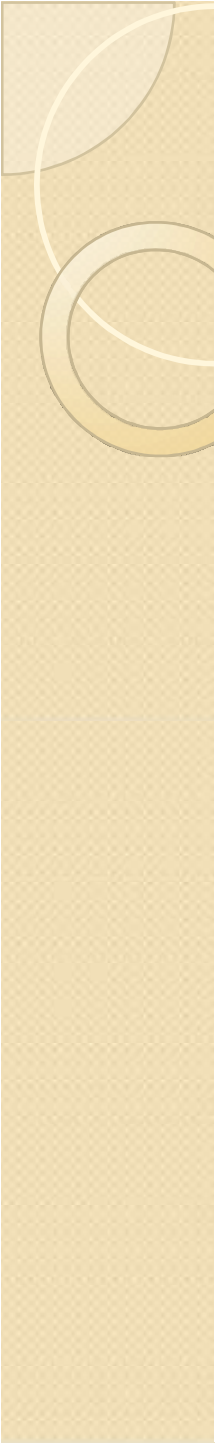

OFFERINGS TO THE DEAD. #11,835

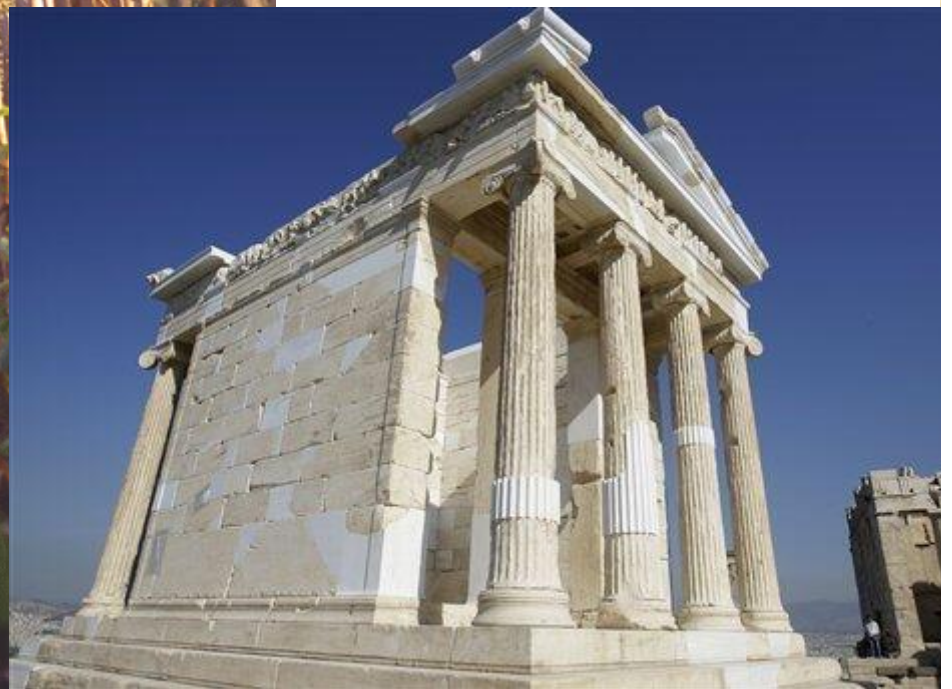
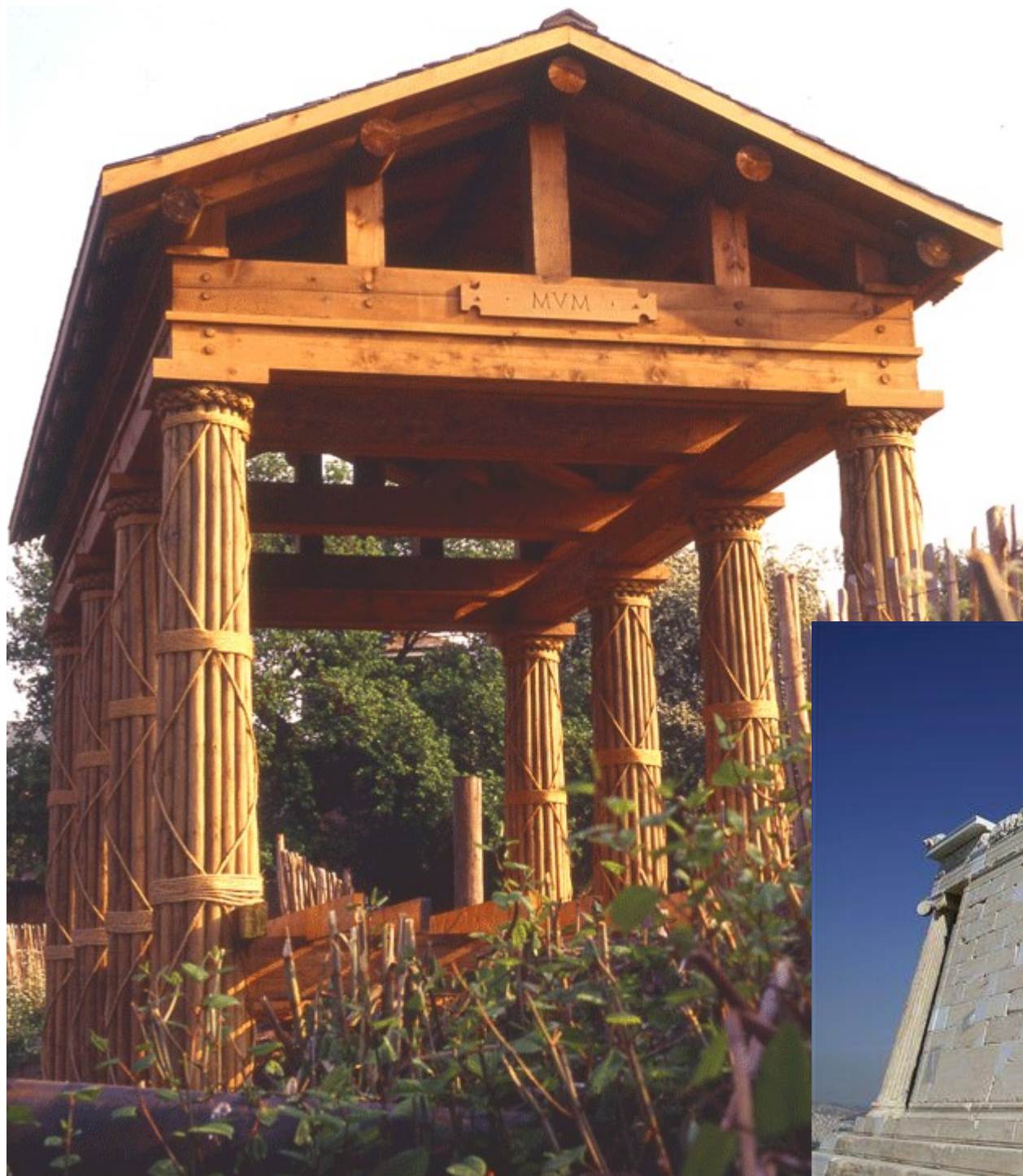
Religion - Ancient - Greece

PICTURE COLLAGE

Κατασκευή και προσανατολισμός

- Ο ναός λοιπόν προοριζόταν όχι για τους πιστούς αλλά για τη θεότητα. Ήταν κι αυτός ένα «άγαλμα», που έκανε το θεό να αγάλλεται, να χαίρεται.
- Οι πρώτοι ναοί στην αρχαία Ελλάδα ήταν ξύλινοι, αργότερα όμως άρχισαν να κατασκευάζονται από μάρμαρο.
- Η κατεύθυνση των ναών αυτών είναι από την Ανατολή προς τη Δύση, σε αντίθεση με τους χριστιανικούς ναούς που έχουν κατεύθυνση από τη Δύση προς την Ανατολή.

Τα μέρη του αρχαίου ναού

Ο ναός χωρίζεται σε τρία μέρη:

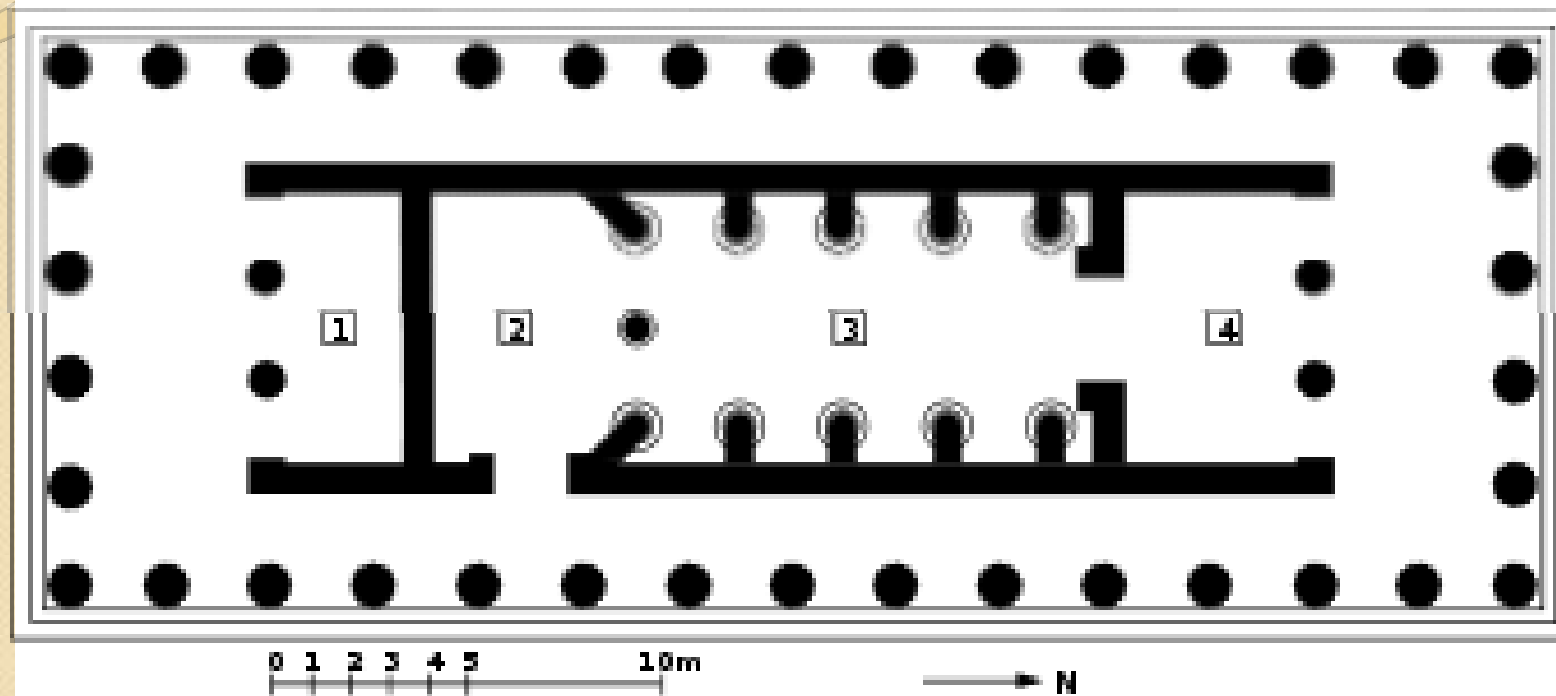
- 1) ο **πρόναος**, μικρός χώρος στο μπροστινό μέρος.
- 2) ο **σηκός**, που είναι ο κυρίως ναός και στεγάζει το άγαλμα του θεού.
- 3) ο **οπισθόδομος**, στο πίσω μέρος του ναού.
- 4) (Σε μερικούς ναούς, όπως π.χ. ο Παρθενώνας): ο **οπισθόναος**, πίσω από τον οπισθόδομο.

Ανάλογα με τους κίονές του, ο ναός ονομάζεται:

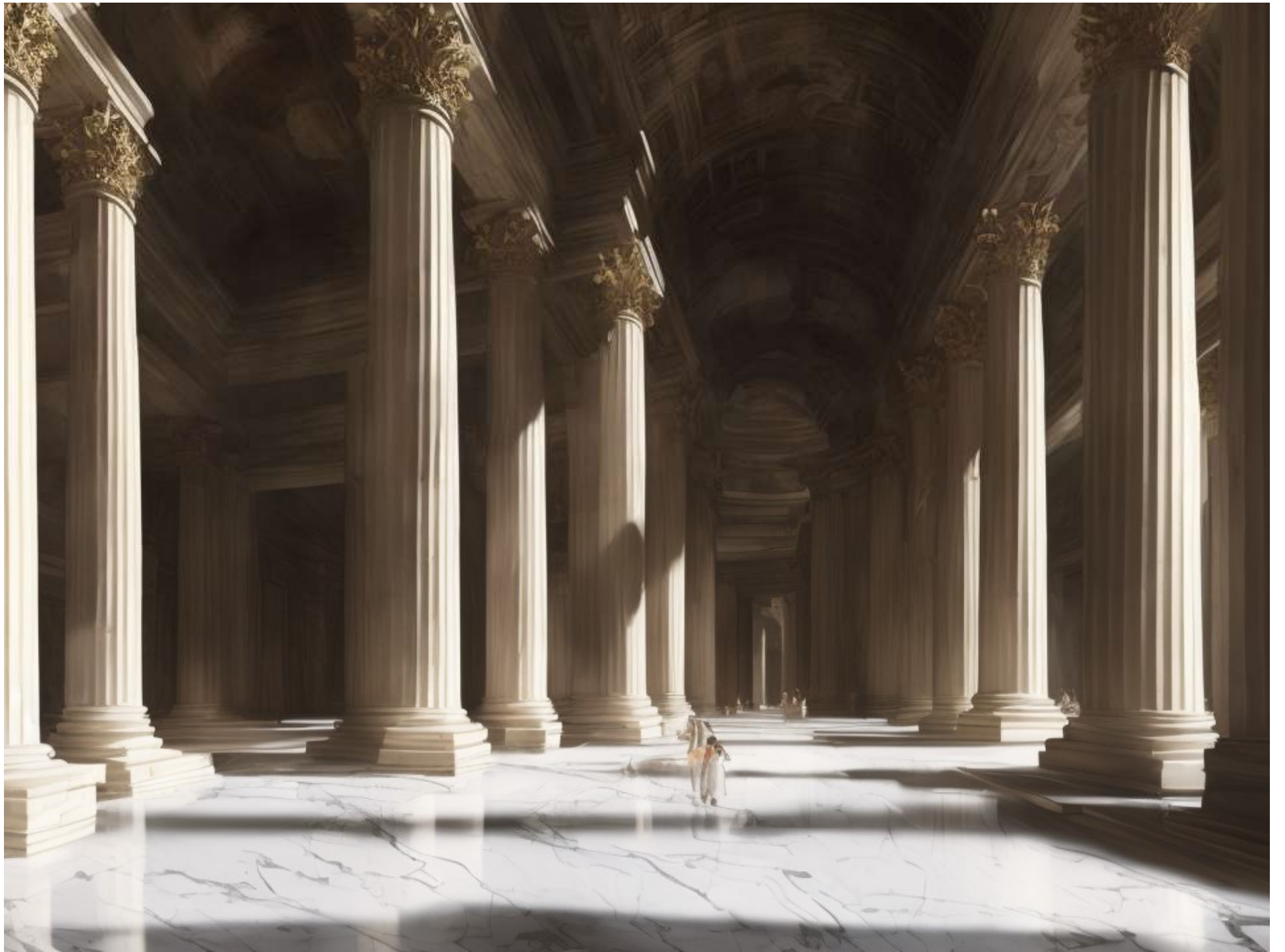
- **Πρόστυλος** αν έχει κίονες μόνο στη μια στενή πλευρά
- **Αμφιπρόστυλος** αν έχει κίονες και στις δύο.

Σε πολλούς ναούς γύρω – γύρω υπάρχουν κίονες (κολόνες) που δημιουργούν το **πτερόν** ή **περιστύλιο**.

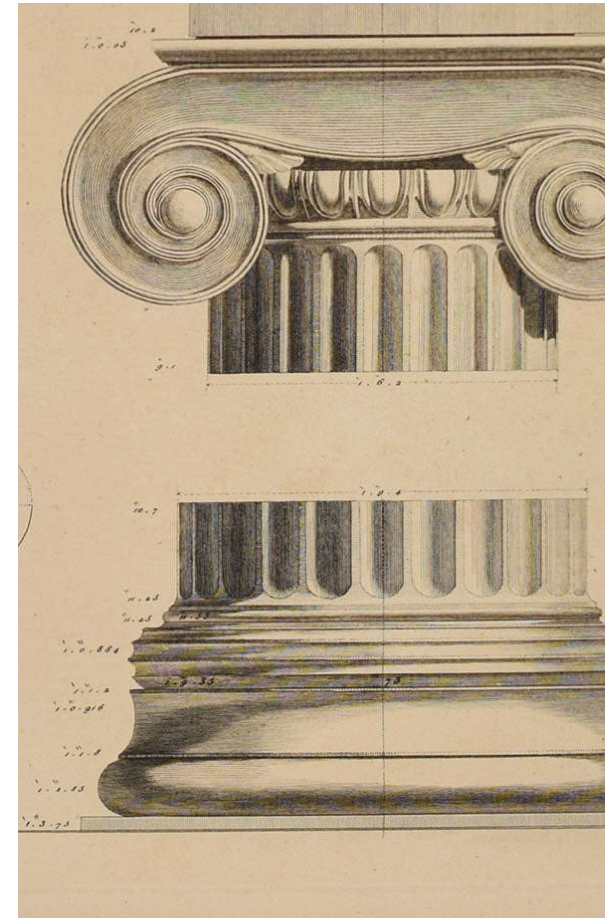
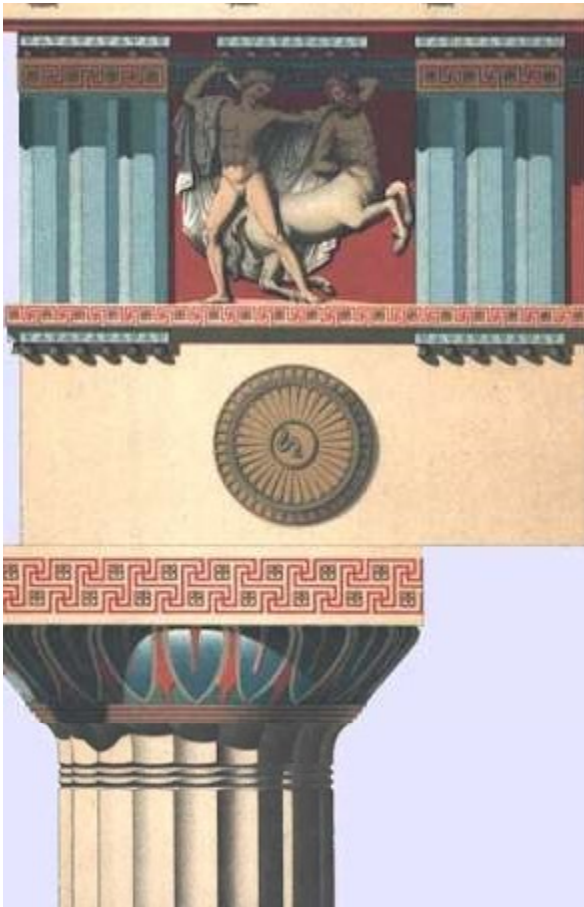
Όταν ο ναός περιβάλλεται από μια σειρά κιόνων, λέγεται **περίπτερος**. Όταν περιβάλλεται από δύο σειρές κιόνων λέγεται **δίπτερος**.

- Ναός Επικουρείου Απόλλωνα

Αρχιτεκτονικοί ρυθμοί

- Υπήρχαν δύο ρυθμοί ναών, ο **δωρικός** και ο **ιωνικός**.
- Ο δωρικός είναι λιτός και αυστηρός, ενώ ο ιωνικός πιο ανάλαφρος και με περισσότερα διακοσμητικά στοιχεία.

Τα αρχιτεκτονικά μέλη

α) Η **κρηπίδα** και ο **στυλοβάτης**. Η κρηπίδα αποτελείται από τρεις βαθμίδες (σκαλάκια) πάνω στις οποίες στηρίζονται οι κίονες. Η τελευταία βαθμίδα ονομάζεται στυλοβάτης.

β) Η **βάση**. Απαντάται μόνο σε ναούς ιωνικού ρυθμού. Βρίσκεται στον στυλοβάτη και πάνω της στηρίζεται ο κίονας.

γ) Οι **κίονες**, δηλαδή οι ραβδωτές κολώνες. Στον ιωνικό ρυθμό οιείται από ραβδώσεις που καταλήγουν σε καμπύλες, ενώ στο δωρικό ρυθμό οι ραβδώσεις καταλήγουν σε ακμές (μύτες).

δ) Το **κιονόκρανο**. Ο κίονας καταλήγει στο κιονόκρανο, πιο αυστηρό στο δωρικό και με περισσότερη χάρη στον ιωνικό ρυθμό.

ε) Το **επιστύλιο**. Το επιστύλιο είναι ένα παραλληλόγραμμο κομμάτι μαρμάρου που συνδέει τους κίονες. Δεν είχε συνήθως καμιά διακόσμηση, αν και στο επιστύλιο του Παρθενώνα υπήρχαν χάλκινες ασπίδες και επιγραφές.

στ) Τα **τρίγλυφα** και οι **μετόπες** - Η **ζωφόρος**.

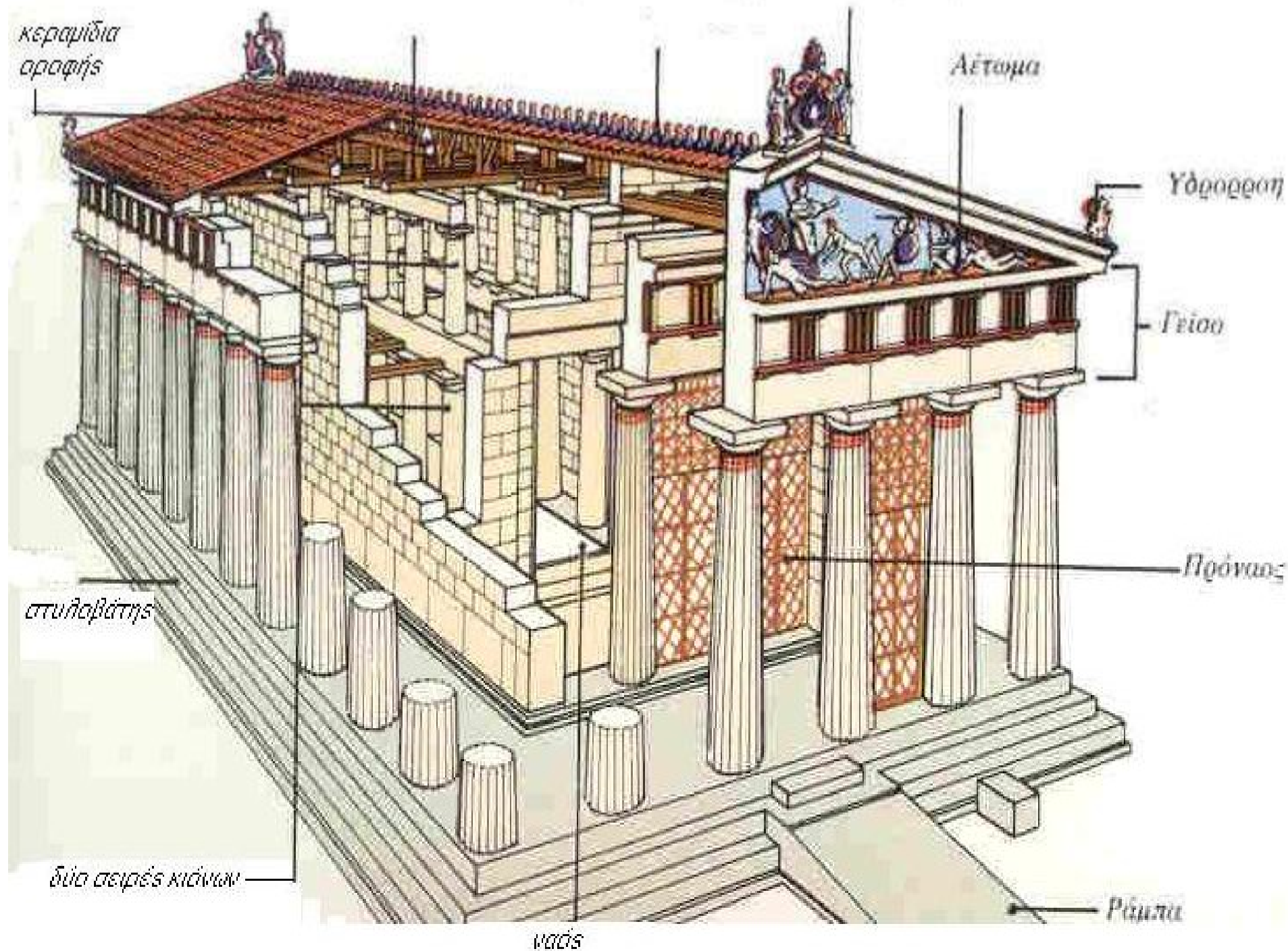
- Στο δωρικό ρυθμό μετά από το επιστύλιο έχουμε τα τρίγλυφα και τις μετόπες. **Τρίγλυφο** είναι μια ορθογώνια μαρμαρίνη πλάκα με τρεις κατακόρυφες γλυφές, δύο ολόκληρες και δύο ημιγλυφές δεξιά και αριστερά. **Μετόπη** είναι επίσης μια ορθογώνια πλάκα, με ανάγλυφη διακόσμηση. Στο τμήμα που βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κίονες αντιστοιχούν 2 μετόπες και 3 τρίγλυφα.

- Στον ιωνικό ρυθμό μετά το επιστύλιο έχουμε μια ζώνη από ανάγλυφες πλάκες, τη **ζωφόρο**.

ζ) Το **γείσο**. Το γείσο προεξέχει για να προστατεύει από τη βροχή τα τρίγλυφα και τις μετόπες ή τη ζωφόρο. Κάτω από το γείσο υπάρχουν οι πρόμοχθοι.

Το επιστύλιο, τα τρίγλυφα και οι μετόπες ή η ζωφόρος και το γείσο αποτελούν τον **θριγκό**.

η) Το **αέτωμα** ή **τύμπανο**. Είναι για το τριγωνικό τμήμα στο πάνω μέρος της πρόσοψης ενός ναού. Ονομάστηκε αέτωμα γιατί το σχήμα του θυμίζει αετό με ανοιγμένα τα φτερά.

Τέλος δε θα πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αρχαίοι
έβαφαν και τα αγάλματα και τους ναούς
(εκτός από τους κίονες και το επιστύλιο) με
έντονα χρώματα...

B. Loniot. Σχεδιαστική αποκατάσταση της ανατολικής όψης του Παρθενώνα.
Από το βιβλίο της Κορνηλίας Χατζηασάκη "Περίπατοι στον Παρθενώνα"

Αρχαίοι και χριστιανικοί ναοί...

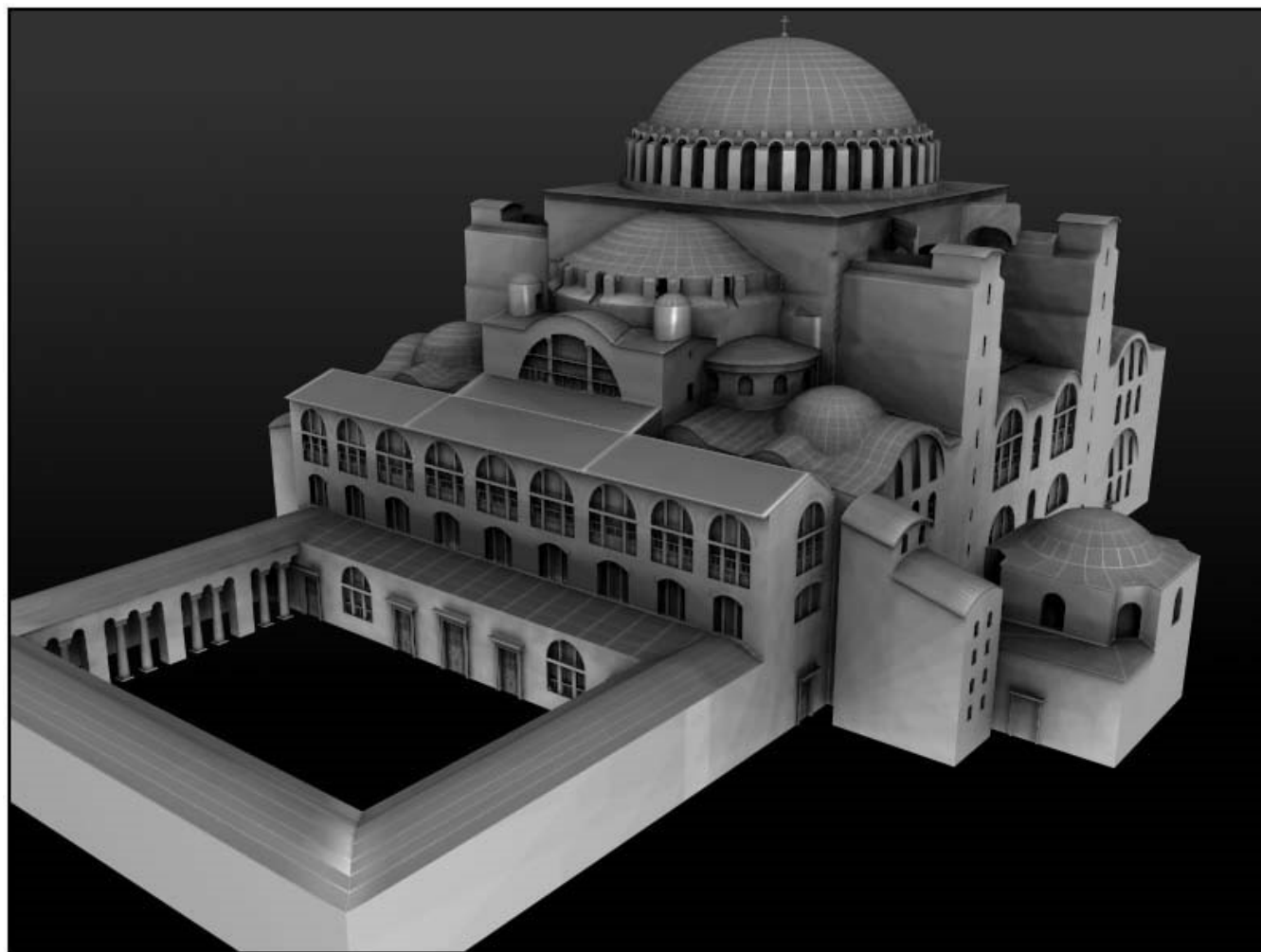
- Βασική διαφορά των δυο ειδών ναού είναι το ότι οι αρχαίοι Έλληνες δεν τελούσαν τη λατρεία τους μέσα στο ναό αλλά στους βωμούς έξω από αυτόν. Μέσα στο ναό εισέρχονταν μόνο το ιερατείο.
- Στο χριστιανισμό, από την άλλη, ο ναός δεν θεωρείται κατοικία Θεού, αλλά ο χώρος σύναξης της Εκκλησίας= του συνόλου των πιστών. Ο χώρος βέβαια είναι και στο χριστιανισμό ιερός και η παρουσία του Κυρίου (και) σε αυτόν είναι βέβαιη, αφού ο Χριστός έλεγε ότι όπου «βρίσκονται δύο ή τρεις άνθρωποι συγκεντρωμένοι στο όνομά μου, εκεί βρίσκομαι και εγώ ανάμεσά τους» (Ματθ. 18:20).

www.ancientathens3d.com

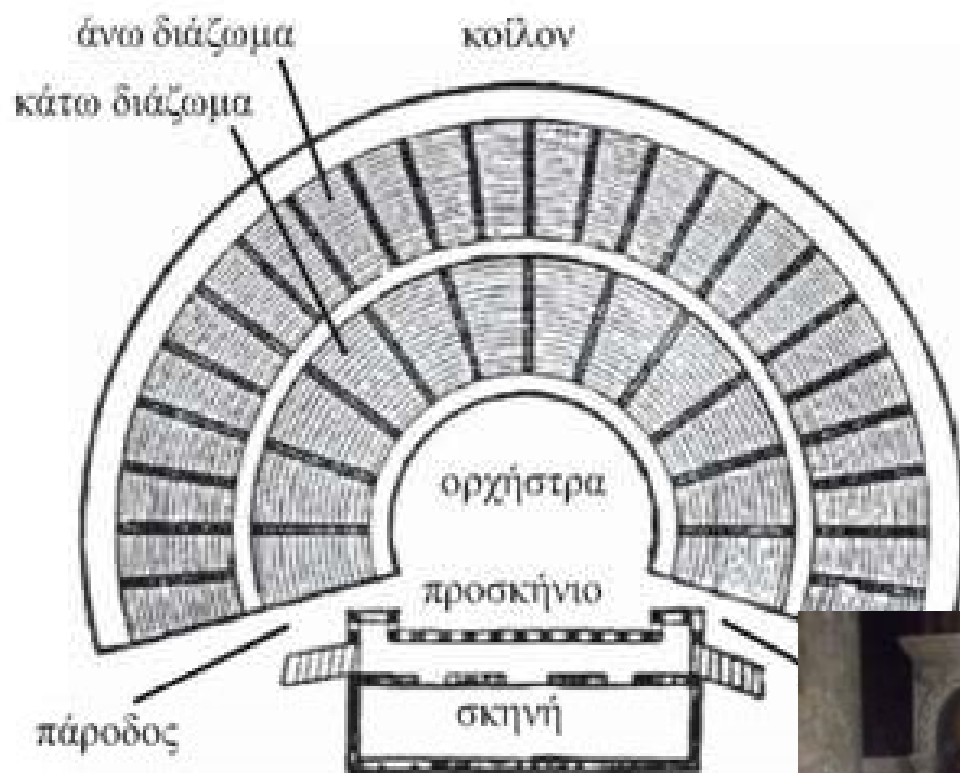

Αγία Σοφία Κων/πολης (τρουλαία Βασιλική)

Αρχαιοελληνικές επιδράσεις στη χριστιανική λατρεία

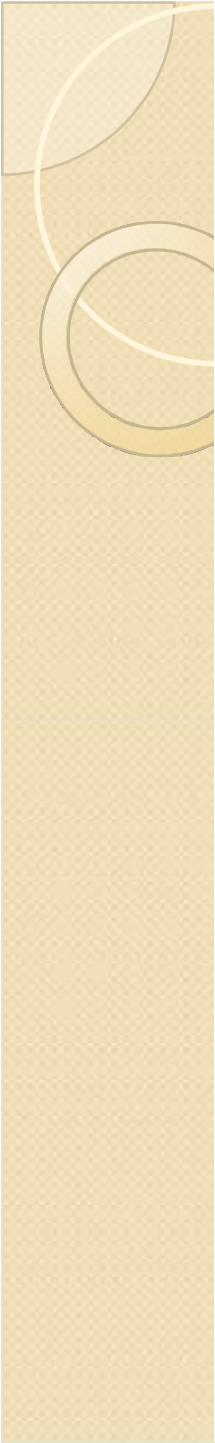
- Οι χριστιανικές βασιλικές ήταν μακρόστενες, χωρισμένες κατά μήκος σε τμήματα με σειρές κιόνων. Θυμίζουν έτσι έντονα το σχήμα και την εσωτερική διαρρύθμιση των αρχαίων ελληνικών ναών.
- Στο εσωτερικό του χριστιανικού ναού υπάρχουν, όπως και στους αρχαίους, κίονες και κιονόκρανα που μιμούνται τον κορινθιακό ρυθμό, τα λεγόμενα Θεοδοσιανά κιονόκρανα.
- Οι περίκεντροι χριστιανικοί ναοί, όπως ο ναός της Ροτόντας στη Θεσσαλονίκη, θυμίζουν πολύ το αρχαίο ελληνικό θέατρο, του οποίου φαίνεται να είναι άμεση συνέχεια.
- Υπάρχουν και άλλες ομοιότητες του αρχαίου θεάτρου με τους χριστιανικούς ναούς:
 1. η σκηνή του αρχαίου θεάτρου αντιστοιχεί με το Ιερό,
 2. το προσκήνιο (στοά με κίονες μπροστά από τη σκηνή, ανάμεσα στους οποίους βρίσκονταν ζωγραφικοί πίνακες και τρεις πύλες απ' όπου έβγαιναν οι ηθοποιοί) θυμίζει το τέμπλο με τις τρεις πύλες του,
 3. οι πάροδοι αντιστοιχούν με τους διαδρόμους δεξιά και αριστερά που σκεπάζονται με το γυναικωνίτη,
 4. ο χορός που συνδιαλεγόταν με τον ηθοποιό θυμίζει έντονα τους ψάλτες και τον ιερέα.

Πηγές

- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%82_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%BD%CE%B1%CF%8C%CF%82
- <https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/arx.arxit.htm>
- <http://byzantineathens.weebly.com/omicron-chirhoiotasigmatauiotaalphanuiotakappaomicronsigmaf-nualphaomicronsigmaf-kappaalphaiota-omicroniota-epsilonpiiotarhorhoomicronepsilonsigmaf-tauomicronupsilon-alphapiomicron-t.html>

ΟΜΑΔΑ:

- ΝΙΚΟΛΑΣ ΤΑΜΠΛΑΛΗΣ
- ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΛΚΙΑΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΙΑΣ
- ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
- ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΙΔΕΡΗΣ